

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นชุมชนเก่าแก่และเคยเป็นทางผ่านของกองโจรไปยังหนองเสือจึงไม่มีใครกล้าเดินทางผ่านยามค่ำคืน แต่ปัจจุบันนี้เค้าโครงในอดีตไม่มีเหลือให้เห็นแล้ว มีแต่ป่าคอนกรีตที่ประกอบไปด้วย 16 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 7,259 คน 13,202 หลังคาเรือน

ก่อตั้ง	
สมาชิกเริ่มแรก	ราย
ปัจจุบัน	120 ราย
เงินทุนเริ่มแรก	บาท
ปัจจุบัน	200,000 บาท

หวนคืนสู่วิถีเกื้อกูล สอดคล้องกับวิถีชีวิตและพื้นที่ที่ตำบลคลองสาม

ปัจจุบันกระแสความตื่นตัวในเรื่องกองทุนสวัสดิการชาวบ้านกำลังแพร่หลาย โดยมีรากฐานการจัดสวัสดิการแตกต่างกันออกไป ดังนั้นกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองสาม มีรากฐานมาจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ที่ 5 ตำบลคลองสาม ตั้งแต่ปี 2541 โดยการมีส่วนร่วมของชาวบ้านที่ได้ประชุมหารือกันและจัดตั้งเป็นกลุ่มออมทรัพย์ มีการออมเป็นประจำทุกเดือน

ต่อมาคณะกรรมการของกลุ่มออมทรัพย์มีแนวคิดร่วมกันในการที่จะช่วยเหลือสมาชิก ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพ ทุนการศึกษา โดยเป็นการช่วยเหลือเฉพาะสมาชิกเท่านั้น แล้วนำดอกผลมาจัดเป็นสวัสดิการในเรื่องทุนการศึกษา การเยี่ยมไข้ งานศพ ฯลฯ แต่ก็ยังเป็นการช่วยเหลือกันส่วนน้อยเท่านั้น

ต่อมาเมื่อประมาณกลางปี 2548 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ หมู่ที่ 5 จึงมีการประชุมร่วมกันว่า ควรจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นมา เพื่อขยายสมาชิกเพิ่ม รวมทั้งจะได้ช่วยเหลือสมาชิกได้อย่างทั่วถึง โดยเปิดรับสมัครสมาชิกทั่วไปที่ไม่รวมเฉพาะสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เท่านั้น โดยสมาชิกจะต้องนำเงินสมทบกองทุนวันละ 1 บาท เพื่อดูแลสมาชิกในหลายๆ ด้าน คือ เกิดเจ็บป่วย แก่ชรา ตาย และการศึกษา จากนั้นจึงโอนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ที่ 5 เข้าเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน และเริ่มสมทบกองทุนทุกเดือน เดือนละ 30 บาท เปิดรับ

สมาชิกใหม่รวมทั้งสิ้น 120 คน มีเงินกองทุนกว่า 200,000 บาท ที่มีเงินมากเพราะได้รับการสมทบจากหลายฝ่าย

“พลังชุมชน” กับการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล เกิดจากการรวมตัวของด้วยความสมัครใจ โดยใช้วิถีวัฒนธรรม ภูมินิเวศน์ ที่มีเพื่อที่จะดูแลซึ่งกันและกันบนพื้นฐานของความเอื้ออาทร จนเป็นกองทุนที่ทุกคนร่วมกันเป็นเจ้าของ เน้นการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิก ชี้ดหย่อน คล่องตัว เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อนำไปสู่ความมั่นคง ยั่งยืนและดูแลชาวบ้านด้วยกันได้ทุกเพศทุกวัย ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยมีแนวทางในการดำเนินการ เช่น จัดประชุมประชาคม ทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมาย เริ่มจากผู้ที่ก่อการดี หรือแกนนำที่สนใจ ที่มองเห็นศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชน และต้องการช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน มาพูดคุยปรึกษาหารือกัน ถึงแนวทางการจัดสวัสดิการชาวบ้าน อาจเป็นภาพรวมของตำบล หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แล้วค่อยขยายผล รวมถึงกันไปดูงานตำบลที่จัดตั้งกองทุนสวัสดิการที่ประสบความสำเร็จ

การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน

คัดเลือกคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ มีคณะกรรมการมาบริหารกองทุน ที่มีองค์ประกอบมาจากผู้แทนที่หลากหลาย มีการจัดโครงสร้างฝ่ายต่างๆ รับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ ตรวจสอบ ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนา ฯลฯ อาจมีที่ปรึกษาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรือจากหน่วยงานภาคี การทำงานของคณะกรรมการต้องประสานกับแกนนำทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ดูแลสมาชิกได้อย่างทั่วถึง

การจัดทำระเบียบกองทุนฯ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและกองทุนของแต่ละตำบล

การเปิดรับสมาชิก การเปิดรับสมาชิก และการระดมเงินกองทุน โดยสมาชิกอาจเป็นรายบุคคลหรือรายครอบครัว ขึ้นอยู่กับการประชุมร่วมกัน สถานที่สมัครอาจกระจายไปตามหมู่บ้าน หรือกำหนดสถานที่ร่วมกัน

การระดมเงินทุนจากแหล่งอื่น เช่น การจัดงานเพื่อหาทุน การสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสมทบจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งคณะกรรมการต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การจัดทำระบบข้อมูลกองทุนฯ ต้องจัดทำให้เป็นระบบ สามารถเปิดเผยโปร่งใส เช่น ข้อมูลสมาชิก ข้อมูลเงินกองทุน การจ่ายเงินสวัสดิการ ซึ่งนอกจากจัดทำไว้ ณ ที่ทำการแล้ว อาจประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทราบ ดิจประกาศ แล้วตีความเหมาะสม

การบริหารกองทุนฯ นอกจากการบริหารตามปกติแล้ว คณะกรรมการควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น การพัฒนาแกนนำ การเรียนรู้ขยายผล การดูแลผู้ด้อยโอกาส การขยายสมาชิกให้ครอบคลุมกว้างขวาง และการบูรณาการทุนทางสังคมและทุนทางธรรมชาติ เพื่อให้เกิดระบบสวัสดิการแบบองค์รวมขึ้นในตำบล

การติดตามประเมินผล ต้องมีการติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องและทุกระดับ เช่น การประเมินการสมทบจากสมาชิก การขยายสมาชิกระดับกลุ่ม ตลอดจนประเมินการทำงานในหลายๆ เรื่องของคณะกรรมการกองทุน อาจมีคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระตามสมควร เพื่อให้เกิดการตรวจสอบที่เป็นกลางและเที่ยงธรรม รวมทั้งการประเมินในแต่ละระดับ จะต้องนำไปสู่การทำเวทีประชาคมอย่างเปิดเผย เพื่อร่วมกันพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น

การขยายผลขยายแกนนำ ทั้งปริมาณและคุณภาพ ให้ทั่วถึงทั้งระดับพื้นที่และกลุ่มกิจกรรม เพื่อให้เกิดการขยายผลและสามารถดูแลสมาชิกได้อย่างทั่วถึง จากนั้นจึงมีการขยายสมาชิก โดยต้องตั้งเป้าหมายให้ครอบคลุมทุกคน หรืออย่างน้อยทุกคนรอบครัว จะต้องครอบคลุมผู้ด้อยโอกาสที่ดูแลตนเองไม่ได้ให้ครบทุกคน ที่สำคัญต้องสร้างจิตสำนึกของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้เกิดขึ้นในหมู่สมาชิก ส่วนการขยายแหล่งทุน ที่จะมาหนุนให้กองทุนมีปริมาณมากขึ้น เช่น การสมทบจากหน่วยงาน เป็นต้น ส่วนการขยายประเภทและผลประโยชน์ของสมาชิก โดยให้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย การหนุนเสริมให้สมาชิกพึ่งตนเองได้ การเพิ่มสวัสดิการด้านการประกอบอาชีพที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การให้สวัสดิการ กรณีภัยพิบัติ

ระเบียบข้อบังคับกองทุนสวัสดิการชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองสาม ก่อตั้งเมื่อ สิงหาคม 2548 เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ผู้นำและสมาชิก ที่ร่วมขบวนการเมื่อยามเกิดความจำเป็นเร่งด่วน และสร้างขวัญกำลังใจเป็นแรงจูงใจแก่ผู้นำและสมาชิก ในการปฏิบัติงานเพื่อสังคมส่วนรวม และกระบวนกรมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกและผู้นำ ในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนการเชื่อมโยงสวัสดิการชุมชน ดังนั้นการเป็นสมาชิกจะเปิดรับสมัครตั้งแต่แรกเกิด ถึง 60 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลคลองสาม และชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า 20 บาท

ส่วนการพ้นจากการเป็นสมาชิก นั้นสมาชิกลาออก (กองทุนไม่จ่ายเงินคืน) หรือขาดการชำระเงินสมทบเกิน 3 เดือนด้าน การนำส่งเงินสมทบ สมาชิกต้องนำส่งเงินสมทบเดือนละ 30 บาท โดยมีตัวแทนของกลุ่มส่งเงินสมทบให้คณะกรรมการกองทุนในวันประชุมทุกเดือน

สัจจะครบ 180 วัน ได้สวัสดิการ ดังนี้

มีเงินทำขวัญให้บุตรของสมาชิกที่เกิดใหม่ 500 บาท

สมาชิกผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี และผ่านการออมครบ 1824 วัน (5 ปี) จะได้รับ สวัสดิการของ กองทุนทดแทนวันละ 1 บาท

กรณีสมาชิกเจ็บป่วย จะได้รับเงินสวัสดิการในการเยี่ยมไข้คืนละ 100 บาท แต่ไม่เกิน 500 บาท ต่อครั้ง

กรณีสมาชิกเสียชีวิต จะได้รับสวัสดิการฌาปนกิจต่างกันตามจำนวนเงิน และระยะเวลาในการออมของแต่ละราย

ที่	รายละเอียด	สมาชิกเก่า	สมาชิกใหม่	ผู้นำ
1.	ระยะเวลา 1 เดือน 2 ปี	2,500 บาท	1,000 บาท	3,500 บาท
2.	ระยะเวลา 2 ปี 4 ปี	4,500 บาท	2,500 บาท	5,500 บาท
3.	ระยะเวลา 4 ปี 6 ปี	6,500 บาท	4,500 บาท	7,500 บาท
4.	ระยะเวลา 6 ปี 8 ปี	8,500 บาท	6,500 บาท	9,500 บาท
5.	ระยะเวลา 8 ปี 10 ปี	10,500 บาท	8,500 บาท	11,500 บาท
6.	ระยะเวลา 10 ปี ขึ้นไป	12,500 บาท	10,500 บาท	13,500 บาท

หมายเหตุ เงินสงเคราะห์จะมีการปรับ/ทบทวนทุก 2 ปี เพราะอาจมีสมาชิกเพิ่ม/กองทุน โตขึ้น

กรณีสมาชิกประสบอุบัติเหตุถึงขั้นพิการ หรือทุพพลภาพ จะได้รับกองทุนทดแทนวันละ 1 บาท จนถึงเสียชีวิต

กรณีทุนการศึกษาให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อการศึกษาในวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท ต้องชำระคืน ภายในระยะเวลา 6 เดือน โดยไม่คิดดอกเบี้ย ต้องมีสมาชิกค้ำประกัน 2 คน (แต่ต้องเป็นสมาชิกไม่ต่ำกว่า 2 ปี) ถ้าเกินกำหนดชำระคืนต้องเสียค่าปรับร้อยละ บาท / เดือน

กรณีสวัสดิการเงินกู้สมาชิกสามารถกู้เงินฉุกเฉินเบื้องต้น ได้ในวงเงินไม่เกิน 5,000 บาท โดยคิดอัตราดอกเบี้ย 4 % ต่อปี กำหนดระยะเวลาชำระคืน ภายใน 6 เดือน ทั้งนี้ต้องอยู่ในดุลยพินิจ ของคณะกรรมการ

สวัสดิการคนทำงานสามารถกู้ฉุกเฉินเบื้องต้นได้ในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท ชำระคืน ภายใน 1 ปี อัตราดอกเบี้ย 3 % ต่อปี

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการนั้นชาวบ้านในตำบลคลองสามมีจิตสำนึก ฟังตนเอง มีความรักเอื้ออาทรต่อกัน มีความสำนึกในคุณธรรม เป้าหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกัน จน เชื่อมโยงสัมพันธ์สู่ความเป็นหนึ่งในชุมชน

สถานสัมพันธภาพรัฐ ไร้ได้อย่างลงตัว

การประสานภาคีพัฒนา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลคลองสาม สนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง สำนักส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ 1 สนับสนุนงบประมาณการจัดเวทีเครือข่ายสวัสดิการสังคม 5,000 บาท สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคลองหลวง ร่วมเป็นวิทยากร และประชุมทำความเข้าใจแกนนำของกลุ่มเพื่อขยายฐานสมาชิก เพื่อจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมทุกด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา เสียชีวิต อาชีพ สรุปผลการดำเนินงาน 6 เดือน / ครั้ง จำนวนงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุน 100,000 บาท